

GULA PRESSEN

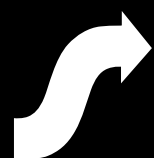
NUMMER 2 • MAJ 2013

MEDLEMSBLAD FÖR FDUV OCH DUV-FÖRENINGAR

arbete!*

*ARBETE FÖR MERA ARBETE • DAGS FÖR NÅGOT NYTT • SNIGEL-TV SÖKER SIN VÄG • LÄTTLÄST s.21

s.18

Lättläst

De lättlästa sidorna hittar du på sidan 21.

s.21

s.28

innehåll

Ledare	3
Kalender	4
Kort och gott: Rätt att vara arbetslös?	6
Möt arbetskonsulent Melanie Shametaj	8
Daniela drömmer om nya möjligheter	12
Kias konstlinje öppnar ögon	14
Från studier till arbete?	17
Snigel-TV siktar högt	18
Från föreningarna	28

lättläst innehåll

Tävling: Bästa lägerbild 2013	21
Ordförandens spalt	22
Nytt ansikte på Steg för Steg	23
Bli medlem i Steg för Steg	23
Informatörsutbildningen nu i gång	24
Följ med Idas flyttförberedelse	25
Kom på militärläger i höst	26
Nyhet: Kontaktannonser	27

GP, eller Gula Pressen

Gula Pressen är FDUV:s medlemstidning som berättar om aktuella och kommande evenemang, intressanta företeelser och senaste nytt inom branschen. Tidningen skickas till alla medlemmar. Får ditt hushåll för många exemplar av Gula Pressen? Vet ni om någon föreningsmedlem som borde få eller som vill ha Gula Pressen men som inte får den? Meddela önskemål och beställ:

Österbotten
Tina Holms
040 567 9257
tina.holms@fduv.fi

Nyland, Åboland och Åland
Monica Avellan
0400 60 0676
monica.avellan@fduv.fi

Gula Pressen
3/2013 har deadline
tisdagen den 20 augusti
och utkommer vecka 37.

Skicka material till:
gulapressen@fduv.fi
eller: Gula Pressen, FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A,
00250 Helsingfors

I väntan på förnyelse

Vi har alla kunnat läsa i dagstidningarna om hur strukturerna för social- och hälsovårdstjänsterna ska förändras. För närvarande ansvarar ca 140 kommuner eller samarbetsområden för social- och hälsovårdstjänsterna i Finland. Det behövs en reform eftersom det finns problem i fråga om tillgången till social- och hälsovårdstjänster – befolkningens ojämlikhet har fortsatt att öka.

Statsminister Katainen har lovat att det nya förslaget kommer i medlet av maj. I Svenskfinland oroar man sig för de svenska tjänsterna och för att Kårkulla samkommun kan vara hotat. Undertecknad har blivit intervjuad i massmedierna kring dessa frågor, och naturligtvis är det oroande att Kårkullas samlade kunskap kan gå förlorad. Just nu ser Kårkullas framtid ut att vara tryggad.

Men är de finlandssvenska behoven lika? Vilka konsekvenser skulle det ha för de svenska tjänsterna om kommunerna och samarbetsområdena tog över? Den speciella kunskap som finns hos Kårkulla samkommun kan vara svår att överföra till kommunerna och till samarbetsområdena. Min uppfattning är att det finns regioner i Svenskfinland där kommunerna kunde ha ett större ansvar för tjänsterna, men det finns också regioner där det inte lyckas för närvarande.

En av FDUV:s målsättningar är att tjänster erbjuds i närsamhället och att personer med utvecklingsstörning kan få sina tjänster som alla andra i kommunen. Då det gäller särskilda behov, till exempel stöd kring kommunikation, boendeträning, speciella sjukdomar osv. kunde tjänsterna erbjudas av en särskild enhet som familjen kunde anlita vid behov.

Det vi behöver är en dynamisk samkommun som följer med sin tid och som erbjuder tjänster som svarar mot människors behov.

Vi som arbetar för att stödja personer med utvecklingsstörning borde föra en öppen diskussion om hur vi vill ha det och tillsammans försöka påverka tjänsterna, så att de blir så bra som möjligt i hela Svenskfinland. Diskussionen förs nu i små grupper och var för sig, det är inte bra, jag efterlyser en större öppenhet för dessa frågor. Om man inte diskuterar öppet om olika alternativ, kan det lätt bli missförstånd, och det är ju inte så ovanligt i vår ankdamn.

LISBETH HEMGÅRD
VERKSAMHETSLEDARE
lisbeth.hemgard@fduv.fi

GULA PRESSEN
Medlemsblad för FDUV
och DUV-föreningarna

UTGIVARE

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
tfn (09) 434 23 60
fax (09) 40 77 48

ANSVARIG UTGIVARE

Lisbeth Hemgård
lisbeth.hemgard@fduv.fi

REDAKTIONSSEKRETERARE

Laura Rahka
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
laura.rahka@fduv.fi

LAYOUT

Laura Rahka

ADRESSFÖRÄNDRINGAR

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
tfn (09) 434 23 60
e-post: fdv@fduv.fi

TRYCKERI

Fram
Vasa 2013

UPPLAGA

2 600

PÄRMBILD

Foto: Laura Rahka

sommarkalender

16.5 Tyck till om skolfrågor, Vasa

Föräldrar i mellersta och södra Österbotten träffar skoldirektörer och ordförande för bildningsnämnderna i Korsholm, Vasa och Malax. Representanter för Mussor, Kårkulla och Lärum är också på plats. Kl. 18.00–20.30. Mera information av tina.holms@fduv.fi.

19.5 Friluftsdag vid Öjberget, Sundom, Vasa

Träff vid Öjberget, spårning på spånbanan, korvgrillning och pinnbröd. Samvaro med Umeåbor som är på besök över helgen. Ta på dig varma och regntåliga kläder och skor. Ta med tallrik, mugg, bestick och sitt- eller liggunderlag. Avgift 10 euro. Kl. 10.30–15.00. Anmälningar: tina.holms@fduv.fi eller 040 567 9257.

19.5 Simning och mat på Tropiclandia, Vasa

Träff vid ingången till Tropiclandia. Simning och mat tillsammans med vänner från Umeå. Simningen kostar 10 euro för pensionärer, 16 euro för övriga över 12 år (barn 11 euro). Middagen kostar ca 10 euro. Kl. 15.30–19.00.

Anmälningar: tina.holms@fduv.fi eller 040 567 9257.

21 & 22.5 Lärum-förlagets reaktivällar, H:fors

Lärum-förlaget har ordnat upp i sina lager och hyllor och hittat en hel del böcker och spel som nu säljs till specialpris! Carina Frondén och Ulla Stina Åman svarar på frågor. Möjlighet att testa appar på iPad eller titta in i Vegarhusets specialbibliotek med facklitteratur och lättlästa böcker. Kl. 14.30–18.30.

23.5 Boendeförberedelse för 30+, Helsingfors

I maj 2013 startar en ny flyttningsförberedelsekurs för dig som är över 30 år och bor i Helsingfors med omnejd. Vi träffas torsdagen den 23.5 kl. 14–19 i Kulturcentret Sofia (Kallviksvägen 28, Nordsjö). Mera information: elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, 040 508 5110.

23.5 Kommunens handikappservice, Vasa

Kirsi Louhi-Timmerbacka, chef för handikappservicen i Vasa, berättar hur handikappservicen fungerar i en kommun: färdtjänst, närståendevård, stödpersoner, avlastning och boende. Mera information: tina.holms@fduv.fi.

26–27.5 FDUV på Världen i byn, Helsingfors

Kom och träffa FDUV:s gäng på festivalen Världen i byn i Kajsaniemi-parken i Helsingfors sista veckoslutet i maj. Vi finns i tältet Möjligheternas torg på plats C220.

6.6 Att få välja hur du bor, del II, Helsingfors

Se annons på s. 5. Mera information: www.fduv.fi/kalender

12–13.6 Konferensen Egen makt, Tammerfors

Den 12–13 juni arrangeras en jättekonferens kring självbestämmande i Tammerfors. Kom och lyssna bland annat på John O'Brien från USA som berättar om individbaserad livsplanering. Stay up late-konsert på onsdagkväll! Personer med funktionsnedsättning med assistenter är berättigade till ett lägre pris.

Mera information, kurser och evenemang hittar du på www.fduv.fi/kalender.

10–11.8.2013 Idrottsdagar i Ekenäs

I år står DUV i Västnyland värd för de finlandssvenska idrottsdagarna i Ekenäs 10–11.8. Planeringen pågår som bäst! Mera information på sidan 29.

Anmälningssblanketter: vn.duv.fi

NINA CARLSON
ninacarlson7@gmail.com
040 739 9718, 040 963 5508

7–8.9 Familjeveckoslut, Suvituli, Åbo

Mysigt veckoslut för familjer med barn och ungdomar med funktionshinder. Arrangeras av FDUV i samarbete med Folkhälsans stöd för närstående i Åboland.

marita.maenpaa@fduv.fi
040 523 1846

12.9 Tid att tala – tid att tuga, H:fors

FDUV:s etiska forum ordnar en diskussionskväll kring tystnadsplikten. Vegahuset i Helsingfors, kl. 18–21.

16–21.9 Må bra-dagar för 40+

Understödd semestervecka för personer med utvecklingsstörning över 40 år i Härmä badhotell. Den egna andelen av priset är 15–25 euro per dygn. I stödet ingår inkvartering, helpension och program. Sista ansökningsdag är 1.8.2013.

susanna.stenman@folkhalasan.fi
050 304 7642

3.10 Tid att tala – tid att tuga, Vasa

Diskussionskväll kring tystnadsplikten ordnas även i Vasa.

4–6.10 Föräldraveckoslut

Höstens föräldraveckoslut ordnas på Sjömansro kursgård i Lappvik. Kom och träffa föräldrar i en liknande situation och njut av vila, avkopplande program och god mat. Inkvartering i enkel- eller dubbelrum. Avgift 50 euro per person. Plats för 18 personer. Sista ansökningsdag är 6.9.2013.

elina.sagne-ollikainen@fduv.fi
040 508 5110

4–6.10 Barn- och syskonveckoslut

Barnvaktsproblem under föräldraveckoslutet? Ingen panik. Samtidigt ordnas ett barn- och syskonveckoslut.

jon.jakobsson@fduv.fi
040 865 3888

26.10 Workshop kring boende

Funderar du på att flytta till ett eget hem? Välkommen på seminariet "Hur vill jag bo?" i Vegahuset i Helsingfors den 26 oktober klockan 13.00–17.00.

annette.tallberg@fduv.fi
040 674 7247

missa inte

Välkommen
på seminarium!

Att få välja hur du bor, del II:

Om serviceplanering, delaktighet och egna val

6.6.2013 kl 9.30–16.00

Kommunernas hus, Andra linjen 14, Helsingfors

Hur kan bilder användas i serviceplanering? Hur ska familjer få sin röst hörd? Vad har personlig budgetering med tjänster att göra? Kom och lyssna på experter och erfarenhetsexperter från bland annat Eskoo samkommun, Jaatinen, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö och THL.

I seminarieavgiften 60 € (+ moms) ingår traktering och simultantolkning. Mera information: kommunerna.net/kurser

FDUV

Lättläst om internet

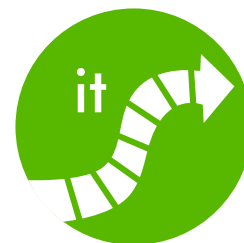
I oktober 2013 fortsätter Lärums fortbildningsserie för lärare och vårdpersonal. Det blir *Lättläst om internet* med Carina Frondén.

Kurserna arrangeras i Helsingfors, Åbo och Vasa och är gratis.

Deltagarna står för resor och mat.

Mera information på larum.fi/komikapp

carina.fronden@fduv.fi
040 751 4694

Rätt att vara arbetslös?

Vid årsskiftet trädde en ny lag om företags- och arbetskraftsservice i kraft. Vi frågade arbets- och näringsministeriets överinspektör Patrik Tötterman vad lagen innebär för personer med utvecklingsstörning.

– I den nya lagen offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) ändrades definitionen av en arbetslös person så att paragraferna om arbetsförmåga och förmåner på grund av arbetsoförmåga ströks bort.

– I lagen avses med *arbetslös* en person som inte står i ett anställningsförhållande eller inte är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller i eget arbete och inte är studerande på heltid. Som arbetslös betraktas även den som står i ett anställningsförhållande och som är permitterad på heltid eller vars ordinarie arbetstid per vecka är under fyra timmar. Det här innebär att en person med utvecklingsstörning också kan ha rätt till service via arbets- och näringsbyrån.

– Det har inte tidigare heller funnits några absoluta hinder för personer med utvecklingsstörning att få tjänster via arbets- och näringsbyrån eller för att bli upptagen som arbetslös. Hindren fanns i attityder och arbets sätt – på båda sidorna, säger Tötterman.

Arbetsträning sänker ribban

– En arbetstränare på arbets- och näringsbyrån kan till exempel hjälpa kunder med svårigheter att hitta en arbetsplats och att knyta ett arbetsavtal. Tränaren kan också fortsätta stödja kunden för att säkra att kunden lyckas hålla arbetsplatsen. Syftet med tjänsten är att sänka ribban för en person att komma in på arbetsmarknaden.

– Arbetsgivare kan få information om arbetssökandens kunskaper och de stödformer som finns tillgängliga. Till exempel lönestöd eller stöd för ändringsarbeten i arbetsförhållandena. Arbetsträning kan kopplas till de andra arbetskraftstjänsterna, men det maximala timantalet är begränsat till 50 timmar per år.

– Tjänsterna på arbets- och näringsbyråerna ska vara tillgängliga för alla, även personer med utvecklingsstörning. Kundernas behov av service är utgångspunkt för vilka tjänster som erbjuds. Å andra sidan har kunderna ingen subjektiv rätt till tjänsterna. Arbets- och näringsbyråerna kan begränsa sina tjänster av arbetskraftspolitiska och ekonomiska skäl.

forskning: Attityder hindrar anställning

En färsk studie visar att arbetsmarknaden inte är öppen för personer med funktionsnedsättning. Av respondenterna i studien hade 60 procent upplevt någon form av diskriminering på arbetsplatsen.

Sysselsättningsgraden bland personer med synnedsättning är låg. Av respondenterna hade bara 14 procent heltidsjobb eller en inkomst större än pensionen.

Det finns tekniska hjälpmedel som underlättar arbetet för personer med funktionsnedsättningar, men trots dem har inte sysselsättningsgraden förbättrats. Detta tyder enligt studien på att det inte bara handlar om fysiska hinder, utan också om attitydmässiga hinder.

Av dem som deltog i studien, hade 67 procent en yrkesutbildning, oftast inom ett traditionellt hantverksyrke, eftersom detta var mycket vanligt fram till 90-talet då personer med funktionshinder ännu gick i specialskola och inte var integrerade i vanliga skolor som man är nu.

– Jag hoppas kunna göra en ny studie om fem år bland personer som går i vanlig skola och har tillgång till fler och mer utvecklade tekniska hjälpmedel som t.ex. olika datorverktyg, säger Ann-Catrin Tylli.

Källa: Ann-Catrin Tylli:

Liten blev stor: En undersökning om arbetslivs- och sysselsättnings-situationen hos före detta elever vid Svenska skolan för synskadade.

Läsombud – också på finska

LL-Center har fått fortsatt finansiering av Penningautomatföreningen (RAY) för att jobba med läsombud.

Det nya projektet Läsombud – Lukutuki pågår 2013–2015 och är en fortsättning på Läsombud i Svenskfinland. Som namnet säger blir projektet nu tvåspråkigt.

I projektet fortsätter LL-Center att sprida läsombudsmodellen i Svenskfinland genom att utbilda flera läsombud bland personal inom handikapp- och äldreomsorgen och starta lokala läsombudsarbetsgrupper. I ett senare skede kommer också frivilliga högläsare att utbildas.

Spridningen av läsombud till finska enheter kommer att ske i Österbotten och Satakunta och görs i samarbete med finska Selkokeskus. En finskspråkig projektkoordinator, Julia Männistö, kommer att vara placerad på FDUV:s kansli i Vasa från och med maj. Johanna von Rutenberg vid LL-Center fortsätter som projektledare.

Information om läsombudskurser och annat finns så småningom på www.ll-center.fi/lasombud. Kontakta gärna projektledaren om du är intresserad av läsombudsverksamhet!

MERA INFORMATION
johanna.rutenberg@fduv.fi
0400 716 078

2 432 000

finländare hade arbete i februari 2013.

291 000

finländare var arbetslösa i februari 2013.

23 000

personer med utvecklingsstörning är i arbetsför ålder.

16 000

personer med utvecklingsstörning är i arbets- och dagcenter.

300

personer med utvecklingsstörning är på arbetsmarknaden.

Källor: Statistikcentralen, Kehitysvammaisten Tukiliitto

Ord man inte glömmer | Enkät

- Den s.k. första informationen kan ha enorm betydelse för en familj som har ett barn med funktionsnedsättning. Orden och hur de ges kan antingen bli ett ögonblick av hoppfullhet eller en traumatisk upplevelse.
- Hur upplevde din familj situationen då ni fick veta, första gången, om ert barns funktionshinder? Berätta för oss! Vår enkät om första informationen finns på fduv.fi/forstainformationen.
- Vi planerar ett nytt projekt för att stödja familjer i dessa situationer och samlar nu in bakgrundsinformation om situationen i Svenskfinland. Svaren behandlas konfidentiellt.
- Mera information av monica.avellan@fduv.fi.

*“Flera arbets-
möjligheter kunde
finnas i vård- och
byggbranscherna
eller i kommunerna.”*

Arbete för *mera* arbete

Hon ska förstå sig på bland annat marknadsföring, arbetslagstiftning, arbetsprocesser, mänskligt beteende och livsstilscoaching. Proffs i direktrekrytering? Nästan.

Hon är arbetskon-sulent, och hon arbetar för att hennes klienter ska hitta och klara av att behålla jobb på den fria arbetsmarknaden.

Hon hjälper till med att anpassa arbetsuppgifter och -tider så att arbetstagaren klarar av sitt arbete. Metoden som hon använder sig av heter Arbete med stöd.

– Vi börjar med att reda ut vad personen själv vill och vilka resurser hon har. Det kallas för grundutredning, berättar **Melanie Shametaj**.

Hon är den ena av två arbetskon-sulenter vid Kårkullas serviceenhet Treklängen i Helsingfors.

Tillsammans med sin kollega Peter arbetar hon för att ett trettio-tal personer med funktionshinder ska ha arbete på den öppna arbetsmarknaden. En del av dem har redan ett arbete, en del väntar på att få ett arbete.

Viljan viktigast

För att kunna få servicen och få ett arbete ska man klara av att jobba självständigt. Man ska till exempel veta hur man tar sig hemifrån till arbetet efter att vägen har övats in.

Några andra fasta kriterier finns egentligen inte. Det viktigaste är att personen vill ut på arbetsmarknaden och uttrycker sin vilja. Det behöver ändå inte betyda att man vet vad man vill jobba med.

– Vissa av våra arbetssökande vet direkt vad de vill, andra behöver hjälp.

– Det kan vara svårt att veta vad man vill om man aldrig har fått bekanta sig med arbetsmarknaden. Så är det ofta för personer med funktionsnedsättning.

– Då kan vi börja med att gå på studiebesök till arbetsplatser och titta hur det ser ut och vad man gör där. Ibland går vi i grupp och ibland enskilt.

När man vet vad personen själv vill är det dags att försöka hitta ett lämpligt jobb. Det här är lättare sagt än gjort.

– Vi har egentligen inga färdiga modeller för hur vi hittar ett arbete. Det varierar från gång till gång,

eftersom önskemålen och för-mågan hos personerna varierar, förklarar Melanie.

– Det är inte enkelt att hitta arbetsgivare. Trots att jag upplever att vårt nätverk har utvecklats massor sedan jag började jobba för några år sedan, är det fortfarande utmanande att få kontakt med arbets-givare och väcka deras intresse.

– Jag brukar ringa först och skicka e-post sedan, medan Peter gör precis tvärtom. Visst känner jag mig som en telefonförsäljare ibland, tycker Melanie.

Marknadsföring och nätverk

Det är just marknadsföringen som känns svårast, berättar Melanie, trots att hon regelbundet går på kurs.

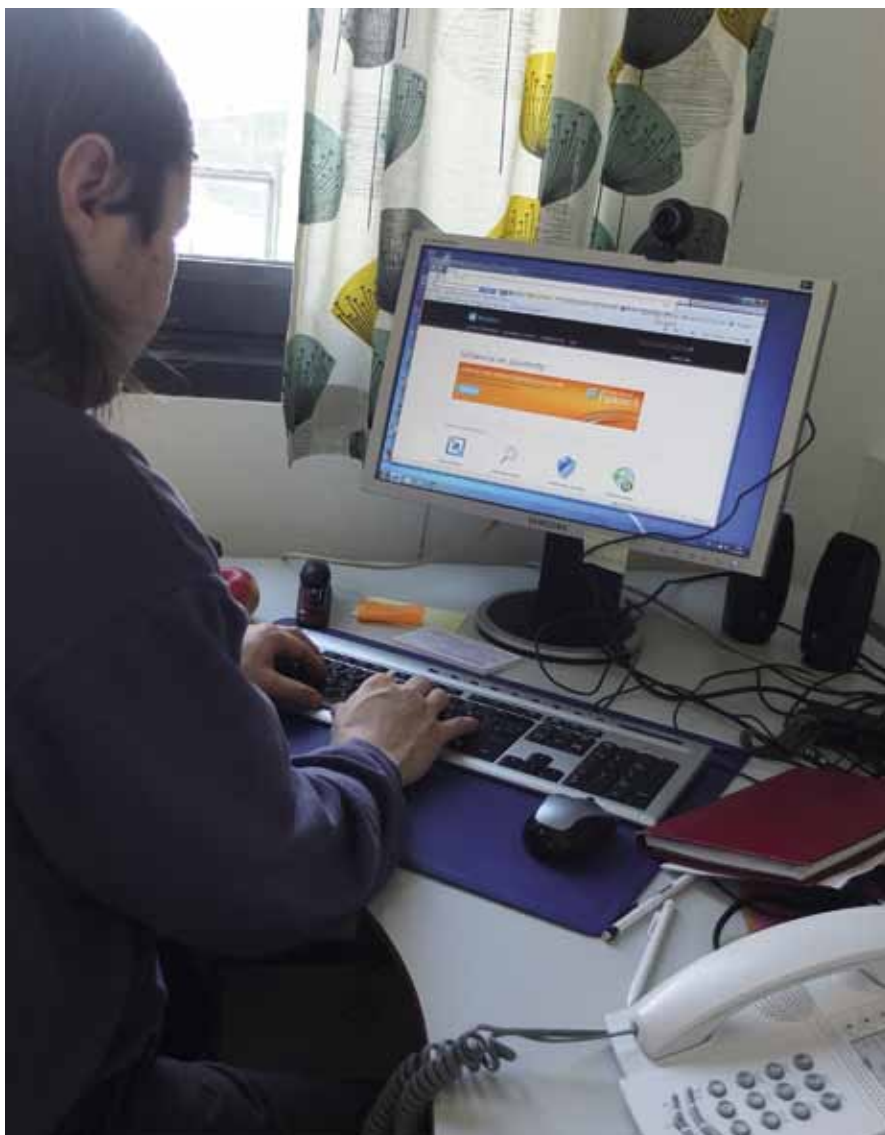
– Marknadsföringen är oer-höört viktig. Utan samarbetet med möjliga arbetsgivare har vi ingen service. Vi behöver bli bättre på att bygga upp strukturer kring marknadsföringen och vi behöver få mera synlighet i arbetsgivarsam-manhang.

– Ibland har vi varit på rekryte-ringsmässor, men jag har slutat gå på dem eftersom de människor som står där oftast inte har någon

fortsätter på nästa sida

Melanie Shametaj jobbar som arbets-
konsulent vid Treklangens service-
enhet i Helsingfors.

aning om arbetsmöjligheter för våra klienter.

Alla arbetssökanden har CV:n.

– När jag tycker att jag hittat någonting lämpligt, kollar jag först med min klient om hon eller han tycker att jobbet verkar intressant, och skickar sedan iväg CV:n till den potentiella arbetsgivaren.

Melanie och Peter har ett småskaligt arbetsgivarregister som de försöker upprätthålla, men:

– Eftersom allt utgår från klientens behov är det svårt att skapa allmänna strukturer. Vissa klienter vill jobba en dag i veckan med enkla uppgifter, medan andra vill jobba hela veckan och klarar av mera självständiga uppgifter.

– Ibland känns det som om det skulle vara lättare att hitta arbete i mindre företag. Samtidigt kan det hända att det är enklare att skräddarsy lämpliga, lite enklare arbetsuppgifter i större företag.

Oftast hittar Melanie arbete till exempel i butiker, storkök eller snabbmatsrestauranger. Nya möjligheter kunde finnas i vård- och byggbranscherna eller i kommunernas tjänst. I vissa kommuner har man redan insett att personer med utvecklingsstörning kan vara en resurs i form av arbetskraft.

Rätt till lön

När Melanie lyckas hitta ett jobb som passar klienten och arbetsgivaren är intresserad av att anställa

Stöduppgifter på kontor har minskat och det är inte så många personer med utvecklingsstörning som jobbar på kontor. Kari Lautjärvi jobbar på FDUV:s kansli i Helsingfors.

personen, är det dags att skriva avtal.

– Att få lön för det arbete man gör är ett av kriterierna i metoden Arbete med stöd.

– Ibland kan vi med arbetsgivaren göra ett tidsbestämt avtal om att personen börjar med utlokaliserad arbetsverksamhet. Då hör personen under arbetscentret, och får arbetsersättning, inte lön, förklarar Melanie.

– Utlokaliserad arbetsverksamhet kan vara en bra inkörsport så att personen får visa vad han eller hon på riktigt kan och klarar av. Men det får inte bli varaktigt.

De som redan har arbete kan ibland behöva stöd.

– Det varierar, en del behöver mycket stöd och regelbundet, andra behöver inte lika mycket stöd. Vissa av mina klienter träffar jag en gång per månad, andra oftare. Vi talar om arbete och hur det går på arbetsplatsen.

– Vi kan öva arbetsuppgifterna så att de blir smidigare, eller fundera på hur arbetsuppgifterna kunde delas upp i flera moment.

– Ibland behöver vi prata om hurdana morgonrutiner man behöver för att komma i tid till arbetet, berättar Melanie.

– Arbete med stöd är oftast en långsam och kontinuerlig process, där stödet så småningom trappas ner. Stödet kan också ökas vid behov om arbetstagaren vill utvecklas eller byta bransch.

TEXT OCH FOTO: LAURA RAHKA
laura.rahka@fduv.fi

Placera först, träna sen

- » Metoden som arbetskonsulter använder heter *Supported employment* eller Arbete med stöd.
- » Metoden kommer från USA och utvecklades i rehabiliteringssyfte för personer med utvecklingsstörning på 1970- och 1980-talen.
- » I början utgick man från att först träna arbete via arbetsverksamhet och därefter placera ut personen på arbetsmarknaden.
- » Så småningom övergick man till att först hitta en arbetsplats och där träna upp personens förmåga att utföra arbetsuppgifter.
- » Målet med metoden Arbete med stöd är alltid arbete på den öppna arbetsmarknaden. Avtalsenlig lön är ett viktigt kriterium för arbetet.
- » Utgångspunkten i metoden Arbete med stöd är att träningen sker på arbetsplatsen och att inlärningen är en pågående process. Centralt är även att man utgår från klientens vilja, motivation och beslut.
- » Den europeiska organisationen för arbete med stöd, European Union of Supported Employment EUSE, har gett ut etiska principer för metoden på svenska.
- » Mera information: www.euse.org

Helt lagligt?

Utlokaliserad arbetsverksamhet ligger i gråzonen, anser Jaana Paanetoja. Hon är jurist och expert på arbetslivsfrågor vid arbets- och näringsministeriet. Vi frågade henne bland annat vilka lagar som reglerar det arbete som personer med utvecklingsstörning gör.

Vilken lagstiftning gäller för personer med utvecklingsstörning som arbetar?

– Arbetsverksamhet på ett arbetscenter arrangeras som en form av social service och specialomsorg och regleras av socialvårdslagen och specialomsorgslagen. Om man arbetar på den fria marknaden och har ingått ett anställningsförhållande gäller förutom arbetsavtalslagen även en rad andra arbetslagar.

Vilka problem finns i det nuvarande systemet, till exempel vad gäller utlokaliserad arbetsverksamhet?

– I vissa fall kan utlokaliserad arbetsverksamhet som ordnas för en person med utvecklingsstörning på basis av specialomsorgslagen fylla kriterierna för ett anställningsförhållande. I praktiken är det inte lätt att se skillnaden, och verksamheten har utvecklats så småningom under en längre tidsperiod. *(För många blir utlokaliserad arbetsverksamhet en permanent lösning. Red. anm.)*

– Vi behöver bra arbetsverksamhet också i fortsättningen. Om någon i utlokaliserad arbetsverksamhet utför vanliga arbetsuppgifter utan arbetsavtal kan det ses som ett problem ur arbetslagstiftningens synvinkel, men också ur konkurrenslagstiftningens synvinkel.

– Vi ska inte försvaga livskvaliteten eller förmånerna för personer med utvecklingsstörning, men samtidigt ska vi inte heller tillåta att de utför vanliga arbetsuppgifter som utlokaliserad arbetsverksamhet och utan arbetsrättsligt skydd. *(I ett vanligt anställningsförhållande har man ett fullt arbetsrättsligt skydd, vilket inte är fallet vid utlokaliserad arbetsverksamhet. Red. anm.)*

Vad kan en person med utvecklingsstörning göra om hon anser sig blivit felbehandlad?

– Om man anser att den utlokaliserade arbetsverksamheten uppfyller kriterierna för ett anställningsförhållande, och alltså inte kan ses som arbetsverksamhet enligt socialvårdslagen, bör man i första hand vara i kontakt med den part som organiserat verksamheten och försöka reda ut situationen.

– I sista hand; om man kräver lön och andra ersättningar som hör till ett arbetsförhållande, och arbetsgivaren inte går med på det, kan det hända att det enda sättet att lösa tvistemålet är att det behandlas i tingsrätten.

”Jag vill helst jobba på kontor men det är svåra tider, och svårt att få ett annat jobb.”

Dags för något *nytt*?

Daniela bor i egen lägenhet och får lön för sitt arbete. Hon gillar att shoppa och har massor med vänner. Men hon har också börjat tänka att det skulle vara roligt att prova på någonting nytt. Som att byta jobb. Eller flytta till en ny lägenhet.

Det låter ju precis som vem som helst, eller hur? Det är bara det att Daniela har en utvecklingsstörning. Hon har inte lika många alternativ som vem som helst. Någon kanske tycker att hon ska vara nöjd när hon har det så bra.

Och visst har hon det bra. Hon har arbetat 12 år på samma arbetsplats, och under tiden har hon lagt pensionen att vila. Hon jobbar fem dagar i veckan, cirka sju timmar per dag, och klarar sig bra på sin lön.

Lön avgjorde

Danielas arbetskarriär började när hon gick ut kökslinjen vid den yrkesförberedande linjen vid Optima i Nykarleby. Hon fick jobb nästan genast.

I början jobbade hon via utlokaliserad arbetsverksamhet två dagar i veckan på ett servicehus i Mattby och två dagar på ett dagis i Grankulla. När det blev dags att skriva ett riktigt arbetsavtal, hade Daniela bara ett krav.

– Jag ville få riktig lön, och det kunde dagiset inte betala, så jag började jobba heltid på servicehuset.

Där fick hon städa och hjälpa till i köket. Så småningom blev det enbart köksjobb och servering, som hon är

utbildad till.

– Jag diskar, serverar, lägger fram frukostpålägg, ordnar med kaffebord och breder kvällsmörgåsar, berättar Daniela.

– Vi är två stycken i köket, och det funkar helt bra. Men mina händer tål inte riktigt, de blir torra fast jag använder engångshandskar.

Bostadsbyte på tapeten

Daniela jobbar från klockan åtta till klockan tre på eftermiddagen. Hon jobbar så mycket att hon har lagt sin pension att vila. Hon tycker att det funkar bra, fast:

– Hyran på min bostad kommer att stiga och allting blir bara dyrare, så jag vet inte riktigt hur jag ska göra i fortsättningen. Kanske jag tar tillbaka pensionen, säger hon.

Daniela bor i en ASPA-bostad i norra Esbo. Pappa med fru bor i Helsingfors och bror med flickvän i Stensvik. Hon träffar dem med jämna mellanrum.

– Pappa hjälper mig med datorn och med min bror brukar vi gå ut på kaffe på stan eller gå ut med hans hund i hundparken nära min bostad. Ibland träffas vi alla och går ut och äter tillsammans.

Nästan alla fritidsintressen och de flesta av Danielas vänner finns i Hel-

singfors, så ibland känner hon sig lite ensam ute i Esboskogarna.

– Ibland när jag är hemma och hör hur det ringer på dörren till andra lägenheter så funderar jag varför ingen kommer till mig och hälsar på.

Bostadsbyte har varit på tapeten, berättar Daniela.

– Helst skulle jag bo i stan. Där är jag ändå för det mesta. Och så sku det vara kiva att ha balkong.

Har aldrig bytt jobb

För Daniela är det viktigt att man trivs på sin arbetsplats. Hon trivs med jobbet, säger hon. Fast efter en stund medger hon att det lite beror på vem som är på jobb.

– Det har börjat bli lite knickerknack, säger hon. Och så skulle det vara roligt att prova på ett annat jobb, det har jag aldrig gjort, så jag vet inte hur det är.

– Vi funderar på det tillsammans med min handledare. Men det är svåra tider, och det är inte så lätt att få ett annat jobb.

– Helst skulle jag jobba på kontor, fördela post och hjälpa till med sånt som behövs, drömmer hon.

Hurdan är du som arbetstagare, då, om någon skulle vilja anställa dig?

– Jag är glad, framåt och positivt inställd. Och jag vill gärna prova på nya saker!

TEXT OCH FOTO: LAURA RAHKA
laura.rahka@fduv.fi

KONSTNÄRER MED ÖPPNA SINNEN

I det stora vita rummet på andra våningen är ljuset nästan bländande. Vårsolen lyser in genom de stora fönstren längs med ena väggen. Mitt i rummet står en enorm tryckpress. Överallt finns penslar, papper, akvarellfärger och plåtar. Längs med fönsterväggen sitter ett tiotal elever och ritar koncentrerat på tunna plåtar.

Det är Open Minds-gruppen vid Västra Nylands folkhögskola som håller på med grafik. Nu och då hörs frågor från eleverna "Hur ska jag göra nu?" och glada utrop "Titta på det här!". Assistenten och läraren hjälper till så mycket de hinner.

Utbildning i konst

Open Minds är en ettårig konstutbildning som började hösten 2012 och pågår till slutet av år 2013. Utbildningen arrangeras av Västra Nylands folkhögskola i samarbete med Kårkulla och finansieringen kommer från externa källor.

– Open Minds är ett pilotprojekt, som inte handlar om att organisera sysselsättning för personer med utvecklingsstörning utan om att erbjuda dem grundläggande utbildning i konst.

När konturerna är klara, ska ytorna färgläggas. Det gäller att vara noggrann.

– De som valdes har alla sysslats med hantverk förut, berättar **Kia Orama** som ansvarar för linjen.

För henne är gruppen ingen specialgrupp.

– Jag behandlar alla mina elever på samma sätt. Jag har gjort upp en långsiktig plan med teman och en röd tråd som genomsyrar utbildningen. I min dolda läroplan handlar det om att hitta en känslighet för att observera sin omgivning.

Eleverna får lära sig olika tekniker och de får betyg i slutet av utbildningen. Under våren organiserar de en utställning med sina verk.

– Det viktigaste för eleverna själva är kanske att de får gå i en helt vanlig skola bland andra elever, berättar Kia.

Skönhet i det ofullständiga

Det återkommande temat för gruppen är förändring. De har jobbat med temat ur olika synvinklar. Bland annat har gruppen fundrerat på det japanska sättet att se på skönhet, wabi-sabi, som utgår från skönheten i det ofullständiga, skrovliga eller matta.

Just nu håller eleverna på med grafik.

– Vi började det här projektet med att välja ord och bokstäver som var utklippta från en tidning. Alla fick välja ord och sen lade vi ihop dem till en galen berättelse, berättar Mia och hennes assistent.

– Med ståltråd gjorde vi skulpturer om det vi hört om och tittade se-

Tryckpressen mitt i rummet spottar ut det ena alstret efter det andra. Slutresultaten är små konstverk, trots att de inte kanske alltid blir som man tänkt sig. Mikaela (i bilden till vänster) snurrar på veven och lärare kollar att pappret kommer snyggt ut. Mia (i bilden till höger) är nöjd med sitt verk.

dan på hurdana skuggor det blev av skulpturerna. Nu för vi över skulpturerna med tusch på en tunn plåt och målar ytorna med olika färger.

– Till slut trycker vi med tryckpressen och ser vad det blir.

När pappret kommer ut på andra sidan och skyddspappret lyfts bort, hörs förtjusta rop från elever, assistenter och lärare. Det hörs också annat:

–Det blev inte riktigt som jag tänkt mig, jag trodde att det skulle bli mera vitt, förklarar Mikaela.

–Det är svårt med grafik. Jag tycker bättre om att måla.

fortsätter på nästa sida

Open Minds vid Västra Nylands folkhögskola

- » Till folkhögskolornas uppgifter hör numera att erbjuda utbildningar för grupper som annars inte representeras i utbildningssammanhang.
- » VNF har erhållit s.k. kvalitetspengar av staten för att utveckla Open Minds-utbildningsprogrammet.
- » VNF försöker få pengar för en fortsättning, helst så att programmet blir återkommande.
- » Svenska kulturfonden har bidragit till utbildningen under läsåret 2012–2013.
- » Programmet är öppet förutom för dem som bor i västra Nyland också för personer från andra regioner.
- » Kårkulla har hjälpt till med planering av linjen och rekrytering av elever.
- » Open Minds-gruppen får fortsätta åtminstone under hösten 2013.

Jennys serieteckning handlar om hennes dröm om att få gifta sig i kyrkan med sin älskade.

Osäkert, med öppet sinne

Enligt Kia Orama var starten svår eftersom linjen är ny.

– När allt inte var helt klart och tydligt och jag blev tvungen att göra ändringar kändes det ibland svårt för gruppen. Så småningom började de lita på mig och på att allting inte alltid behöver vara helt spikat.

I grunden handlar linjen om att hitta sin identitet.

– Vi utforskar projekten tillsammans och eleverna utvecklar de uppgifter jag ger dem till sin egen grej.

– Det har varit otroligt lärorikt för mig. Jag utmanar mig själv varje gång och känner att jag växer tillsammans med dem, berättar Kia.

– Det går inte att dra en roll inför den här gruppen. Jag går in till gruppen med min egen osäkerhet. Också jag måste ha ett öppet sinne.

Svårt att vara konstnär

Utanför rummet sitter Jenny och ritar. Hon berättar att hon har svårt att koncentrera sig om hon sitter i samma rum med de andra.

– Ibland känns det svårt att vara konstnär. Jag är ibland okoncentrerad, och om någon babblar. När jag sitter ensam här och funderar noga då vet jag vad jag ska göra.

Till slut frågar jag alla elever i klassen om de känner sig som konstnärer. Några få modiga sträcker upp handen som svar.

– Kanske är det någon slags lyx att få tänka utanför effektivitetskrav och att få se konst som något som är bra i sig. Visst handlar konstnärskap om identitet, säger Kia.

TEXT OCH FOTO: LAURA RAHKA
laura.rahka@fduv.fi

Serier – seriöst!

Open Minds-gruppen deltog hösten 2012 i en workshop med World Comics.

World Comics är en finsk förening som sysslar med att sprida kunskap om tecknade serier som ett sätt att påverka samhället på gräsrotsnivå.

Föreningen arbetar mest i utvecklingsländer, men också här i Finland.

Open Minds-gruppens serier publiceras från och med detta nummer på de lättlästa sidorna i GP. Kolla in den första serien på sidan 27 i detta nummer!

Från studier till arbete?

Den fjärde april arrangerade Styrka genom nätverks föräldragrupp i norra Österbotten en diskussionskväll kring utbildning vid Optima i Nykarleby.

Rektor Sixten Snellman och projektledare Anki Sundqvist från Optima svarade på föräldrarnas frågor.

Vad händer efter studierna i yrkesinriktad specialundervisning?

- Under det andra och tredje studieåret gör våra studerande 1–3 praktikperioder arbeten under minst 12 veckor. Utbildningsgarantin som skolan har innebär att alla ska ha en plats när de slutar skolan och också en mottagande part som övertar ansvaret för personen. Optima följer upp vad som hänt efter sex månader och kan vid behov komma med rekommendationer.
- Den mottagande parten kan vara kommunen eller Kårkulla samkommun och personen där t.ex. en socialarbetare, handledare eller arbetskonsulent.

Hur får en person hjälp av en arbetskonsulent?

- En del kommuner köper tjänsten av Kårkulla som har 15 arbetskonsulenter runtom i Svenskfinland. En del kommuner har egna arbetskonsulenter medan det i en del kommuner är handledare eller socialarbetare som har hand om uppgiften.
- Om man tycker att man behöver en arbetskonsulent kan man som förälder ta upp saken med antingen kommunen eller med Kårkulla. Man kan diskutera det under ett möte kring serviceplanen, ett möte kring den personliga individuella planen som görs på Kårkulla omsorgsbyrå eller i nätverksmöte med kuratorer.

Är läroavtal något för en person med utvecklingsstörning?

- Oftast är läroavtal inte den enklaste möjligheten men förhoppningsvis kan systemet förbättras. För att ingå ett läroavtal krävs ett anställningsförhållande och avtalsenlig lön. Att skaffa sin yrkesexamen via läroavtal kräver att man självständigt tar ansvar för att studierna fortskrider.

Varför har Optima inga specialiseringslinjer inom yrkesinriktad specialundervisning i södra Finland?

- Det är svårt att få ihop en grupp där alla skulle vara intresserade av samma utbildning. Därför ordnas yrkesinriktad specialundervisning på färre orter för dem som har färdigheter att resa och bo på elevhem.

– Axxell har under lång tid haft flera yrkesinriktade linjer inom specialundervisningen i Nyland och täcker en del av efterfrågan.

– En del väljer gärna möjligheten att bo på elevhem för att uppleva gemenskap med andra ungdomar och ge ökad beredskap att flytta till olika slag av boende. En del har möjlighet till en yrkesutbildning med en inkluderad lösning.

Har Optima yrkesinriktad specialundervisning planer på att ordna fortbildning på svenska?

- Inom Optima har vi kontakt till skolor och andra samarbetspartner för att lyssna in olika behov i Svenskfinland och för att svara på efterfrågan.

Aktivera resurser!

Projektet Aktivera resurser är VATES-stiftelsens samarbetsnätverk för information till aktörer, som främjar sysselsättningen för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning.

Seminarier *Arbete och utbildning självklart!* – Aktivera resurser i Svenskfinland ordnas i Tammerfors 28–29.10.2013.

Seminarier tar fasta på utmaningar och möjligheter för personer med funktionshinder att finna och behålla jobb på den öppna arbetsmarknaden.

Aktivera resurser byggs ut av projektplanerare Walter Fortelius, som tidigare har arbetat bland annat som arbetstränare, informatör och nyhetsredaktör.

VATES-stiftelsen är en riksomfattande organisation som arbetar för att personer med funktionsnedsättning får tillgång till handledning och högklassiga tjänster, som stöder deras sysselsättning och funktionsförmåga. VATES mål är att personer med funktionshinder och partiellt arbetsföra personer får ett arbete med lön och finner en plats i arbetslivet.

FDUV är en av VATES stödorganisationer.

WALTER FORTELIUS
walter.fortelius@vates.fi
044 546 4987

Övning ger färdighet. Intervjusituation framför greenscreen.

Då dröm blir verklighet

Snön har äntligen försvunnit efter något som känns som en alltför lång vinter. Kvar finns ett dunkelt och grått landskap som jag passerar då jag kör längs med riksväg 8 i duggregn på väg för att hälsa på personerna bakom Snigel-TV.

Varje torsdag samlas en grupp människor som brinner för film och tv på Kvadratens serviceenhet på Olympiagatan 2, i Vasa. Det är filmteamet bestående av Anders Borg, Fredrik Knoblock, Hanna Skog, Johnny Storbacka och Kjell Westerlund som tar emot i studion på andra våningen där Snigel-TV håller till.

Idéens ursprung

Drömmen om att göra tv-program började med att personalen från serviceenheten skulle göra ett studiebesök i Köpenhamn hösten 2011. Nina Spåra, som fungerar som alltiallo på inspelningarna, och som var med på resan har alltid gillat foto och film och minns att hon då på skoj sa att det här ska de också börja göra.

– I Danmark görs upp till en halvtimmes sändning för lokal-tv, men vi har valt vår egen väg som passar oss, säger Nina.

Efter studiebesöket tog det inte lång tid förrän man i Vasa beslöt sig för att satsa på ett eget projekt. För att göra en lång historia, med ansökningar till olika fonder, lite kortare kan

man konstatera att de blev beviljade en hel del pengar och saken var klar. Det var dags att köpa utrustning och kasta sig ut i det okända på riktigt.

Saknade förkunskaper

Ingen i gruppen hade några förkunskaper då de startade. De har lärt sig allt vartefter. Och det är faktiskt en hel del, allt från vilken typ av kamera de skulle köpa till hur man sätter upp ljus, använder mikrofon och behandlar materialet i efterhand.

– I början såg alla gröna ut i ansiktet, eftersom färgen på väggarna i rummet där de jobbar inte är den bästa tänkbara. Men med hjälp av rätt belysning har det blivit bättre, berättar de och skrattar vid minnet.

Hanna Skog och Johnny Storbacka är inte rädda för att stå framför kameran.

Fredrik ställer i ordning kameran för bandning.

Tack vare stödet de fick från fonderna har de nu två videokameror, stativ, lampor, mikrofoner, en systemkamera, en dator för klipp och bearbetning och förstås en ny tv så de kan titta på vad de gjort. Ja, och så en greenscreen som gör att de kan vara var som helst i världen, på låtsas åtminstone.

I startgroparna

Under hösten 2012 kom verksamheten igång på allvar. Filmteamet började ta form och målet med projektet var, och är fortfarande, att göra tv för och med handikappade som de skriver på sin hemsida. Tanken var redan från början att ta upp saker som klienterna på serviceenheten är intresserade av.

Och de facto är personalen, som alltid är två på plats, mycket lyhörda för vad de planerar in. Från personalen är förutom Nina Spåra även Tommy Stålberg och Thomas Mitts engagerade.

Eftersom tv-teamet bara har en dag i veckan för inspelningar så behöver mycket vara förberett till ett program med ganska brett innehåll.

Här samlas nämligen olika typer av pyssel, matlagning och reportage som tittarna får ta del av varvat med kollage gjorda med humor och glimten i ögat. Det kan vara olika teman som handlar om Halloween, julen eller nu senast påsken. Längden på programmen är ungefär en kvartimme och hittills har det varit riktigt lämpligt.

Filmteamet

Kärngruppen består alltså av fem personer som nästan alla även har andra arbetsuppgifter ute i samhället flera dagar i veckan.

På fritiden lyssnar många av dem på musik och ser på tv. Anders som fungerar som uppläsare i gruppen tycker om Danspoppen. Kjell som har hand om ljuset och som är den enda i gruppen som är i huset varje dag lyssnar gärna på Tongåvan. Johnny brukar titta på skräckfilmer och Mr Bean.

Då det gäller tv-jobbet har alla i gruppen provat på att både filma, belysa inspelningsplatsen, intervjua folk och att vara framför kameran. Ibland bjuder de också in folk som finns i huset till något specifikt inslag.

– Titta på Snigel-TV och gilla oss på facebook, uppmanar filmteamet alla Gula Pressens läsare!

Alla tycker det känns både roligt och intressant att lära sig något nytt. Hanna påpekar också att det är roligt att se sig själv på tv, eller att föräldrar eller kompisar sett en. Men det kan vara svårt att hitta personer som talar svenska då de intervjuar folk på stan.

Någon nervositet har de inte känt av trots att hela världen kan se vad de gjort och gör.

– Vi börjar ju bli gamla proffs, skojar Fredrik.

– Och om man är social som person så är det bara roligt, påpekar Johnny.

Planer

I dag ska de klippa ihop material som de filmat in tidigare i år. Det är både pysselinslag och musiken Musikul som ska bearbetas. Musikul var ett samarbete mellan Vasa Arbis, Korsholms vuxeninstitut och DUV i Vasanejden som ska bearbetas (*läs om Musikul på sidan 28. Red anm.*).

I planerna för de kommande programmen finns en reportageserie kallad Mitt jobb där Snigel-TV åker ut och intervjuar personer med en funktionsnedsättning som jobbar ute i samhället. De vill på så sätt synlig-

göra hur deras verklighet ser ut för omvärlden.

Dessutom finns det visioner om en ny tv-serie som går under namnet Tre sniglar. Där ska gruppen testa olika hushållstips för att se om de fungerar också i praktiken. Till exempel ska de testa hur man lättast torkar upp ett krossat ägg från golvet och om hönung går att använda som läppsalva.

En liten belöning

Efter lite mer än halva intervjun undrar jag om de gjort något studiebesök till någon tv-redaktion här

i närheten. Det visar sig att de nog tänkt på det men ännu inte tagit kontakt med någon. Jag frågar dem om de skulle vara intresserade av att komma och hälsa på till Strömsö, där jag jobbar, en lite varmare dag här senare i vår?

– Jaaaa!!! ropar de enstämigt.

– Och se hur the big boys do it, skrattar Fredrik.

Det här är ett gäng som fått möjligheten att förverkliga något som ger deras liv mening och glädje. Det här är mitt sätt att stödja dem att fortsätta jobba och utvecklas. Snigel-TV är för mig nämligen ett perfekt exempel på att allt är möjligt bara det finns någon som vågar tro och arbeta för en meningsfull och god idé. Vi kan alla göra skillnad. Vi kan alla förändra världen. Tillsammans kan vi göra drömmar till verklighet.

Och tro det eller ej men på vägen hem spricker molnen upp och solen tittar fram, eller kanske är det bara i mitt inre. Efter ytterligare ett par kilometer växer i alla fall en färggrann regnbåge fram på min himmel. Den fyller mig med så mycket värme och tacksamhet för att det finns en plats för alla. Det gäller bara att hitta den.

Material från filmteamets produktion hittas på adresserna:
www.snigel.tv
www.youtube.com

TEXT OCH FOTO: ÅSA BROO
asa.broo@gmail.com

Nina, Anders och Kjell jobbar med klipp, röst och ljus på Snigel-TV.

Delta i vår tävling:

Bästa lägerbild 2013

Lystring alla fotointresserade!

Tycker du om att fotografera?
Då kan din lägervistelse bli
en lönsam affär!

FDUV arrangerar en fototävling
under lägersommaren 2013.

Ta med din kamera ut på lägret
och knäpp den bästa bilden
så kan du vinna biobiljetter
och få din fina bild publicerad i GP!

Mera information om tävlingen,
regler och anvisningar hittar du
på vår webbplats www.fduv.fi/lagerbild.

Skicka in din bild senast 16.8.2013.

Lättläst innehåll

Tävling: Bästa lägerbild 2013	21
Ordförandens spalt	22
Nytt ansikte	23
Bli medlem i Steg för Steg	23
Informatörer om sitt eget liv	24
Idas kolumn	25
Kom på militärläger	26
Teckna en serie	26
Nyhet: Kontaktannonser	27

Grattis!

Gun-Britt Saukko vann tävlingen i förra
numret. De rätta svaren var:

Fråga 1: 1. En ny logo

Fråga 2: x. Den som vill får gå militärläger.

S. 27

Steg för Stegs styrelse önskar alla en TREVLIG SOMMAR!

Steg för Stegs styrelse träffades i Helsingfors i april. Från vänster: Ulrica Sund, Anders Ranta-Aho, Jonne Tallberg, Erik Weyand, Jonas Bergholm och Niclas Jansson. Joakim Smeds kunde inte delta i mötet och saknas på bilden.

Ordförandens spalt

Hej på er alla! Hur har ni det? Bra hoppas jag!

I förra numret fick du läsa att informatörsutbildningen snart börjar. Den 8 februari träffades sju stycken förväntansfulla blivande informatörer och deras handledare för ett infotillfälle om utbildningen.

Nästa dag började den första kursen. Idén med dagen var att lära känna varandra och vad man själv är bra på. Det var Sanna Huldén från DuvTeatern som höll lördagens utbildning. Dagen innehöll många olika men roliga uppgifter. Bland annat skulle vi gå omkring i salen åt olika håll, titta på varandra, leka att vi dör och vara spegel med våra handledare. Vi hade även många andra uppgifter.

Sista dagen talade Thomas Londén bland annat om vad och hur man kan berätta om sig själv. Veckoslutet i sin helhet var riktigt intressant och lärorikt. Jag fick träffa många nya människor och jag ser fram emot att gå kursen tillsammans med dem.

Våren framskrider med stora steg, snart har vi sommaren här igen. Ha det bra och sköt om er och för att inte glömma, ha en riktigt skön sommar!

JONNE TALLBERG
STEG FÖR STEG RF

Steg för Steg ordnar storträff

Den 16–17 november ordnar Steg för Steg en storträff i södra Finland. Du kan delta i storträffen om du är medlem i Steg för Steg.

Under träffen kan du delta i olika workshoppar och ett seminarium. På lördag kväll blir det dans för alla som är med på träffen.

Under storträffen hålls även Steg för Stegs årsmöte 2013. Mera information skickas till Steg för Stegs medlemmar i ett infobrev.

Om du har frågor, ring till Emelie på telefonnumret 040 504 3755.

Ett nytt ansikte

Carl "Calle" Lindgren är ny projektkoordinator för Vi vet, vi kan!

– Jag började jobba på Steg för Steg den 1 mars med informatörsprojektet Vi, vet vi kan. Till mitt arbete hör till exempel att ordna kurser för de blivande informatörerna och hitta nya informatörer.

Calle tycker om sitt nya jobb. Han säger:

– Jag är jättetacksam och inspirerad av mitt nya jobb. Jag har redan fått delta i projektets första utbildningsveckoslut i februari.

Till sin utbildning är Calle kulturproducent. Han har tidigare jobbat mycket med projekt på kulturfältet.

– Jag är intresserad av det mesta och vill lära mig nya saker. Jag är speciellt intresserad av samhällsfrågor.

– Därför är projektet Vi vet, vi kan! intressant. Det viktigaste målet med projektet är att ge personer med utvecklingsstörning en starkare röst i samhället på olika sätt.

Vi ses på Världen i byn

Den 25–26 maj är Steg för Steg med på festivalen Världen i byn i Kajsaniemiparken i Helsingfors. Vi delar bord med stödpersonsverksamheten 4BT. Kom och träffa oss i tältet Möjligheternas torg vid bord nummer B199.

Du kan också vara med och hjälpa till. Ring då Nonni Mäkikärki, på numret 041 501 2531. Nonni jobbar som vikarie för Sonja Karnell på 4BT från och med den 2 maj.

Mera information om festivalen hittar du på www.maailmakylassa.fi/svenska

Vill du bli medlem?

Steg för Steg är en förening för och med personer som har utvecklingsstörning.

Steg för Steg påverkar samhället så att personer med utvecklingsstörning ska få det bättre.

Som medlem får du:

- Vara med i Steg för Stegs verksamhet, seminarier och Storträff. Vi ordnar seminarier och jippon om frågor som medlemmarna tycker är viktiga och intressanta.
- Rösta under årsmötet.
- Ställa upp i styrelsevalet. Nästa val hålls år 2014.
- Gula Pressen. Gula Pressen kommer hem till dig 4 gånger om året. Gula Pressen finns på lättläst.
- Steg för Stegs infoblad kommer två gånger om året. I infobladet kan du läsa om senaste nytt från föreningen.
- Du får de nyaste lättlästa broschyrerna.

Det kostar pengar att vara medlem i Steg för Steg. Medlemsavgiften är 7 euro.

Också andra som vill stöda föreningen kan bli understödsmedlem. Understödsmedlemmar betalar 10 euro.

Vill du bli medlem?
Ring eller skicka ett mejl till oss!

Telefon: (09) 434 236 18
Mobiltelefon: 040 504 3755
e-post: stegforsteg@fduv.fi

Från vänster: Jonne Tallberg, Ulrica Sund, John Pelkonen, Hanna Grandell, Ann-Christine Ullner, Kari Lautjärvi och Jonas Bergholm

Informatörer och experter på sitt eget liv

Projektet Vi vet! Vi kan! har äntligen kommit i gång. Sammanlagt 14 personer får gå utbildningen. I södra Finland har sju personer kommit i gång med sin utbildning i februari 2013.

Möt de blivande informatörerna i södra Finland:

Ann Christine Ullner kommer från Åbo. På dagarna jobbar Anci på arbetscentret Flätan. Anci är jätteintresserad av nästan allt till exempel musik, böcker, djur, natur, historia, religion, planeter. Hon går också på bland annat datakurs, målarkurs och sjunger i kör.

Jonne Tallberg kommer från Grankulla och är Steg för Stegs ordförande. Jonne arbetar som lokalvårdare för ISS på Biomedicum i Helsingfors. Jonne är bland annat intresserad av mänskliga rättigheter och gillar att bowla.

Kari Lautjärvi kommer från Helsingfors och jobbar på FDUV-kontoret där. Kari var med om att grunda Steg för Steg år 1996 och har suttit i föreningens styrelse. Kari är bland annat intresserad av volontärarbete och föreningsverksamhet.

Hanna Grandell kommer från Ekenäs. Hanna går på en konstlinje som heter "Open Minds". (Läs mera om Open Minds på sidan 14). Hanna tycker om konst, om att sjunga och skriva dikter och om att filosofera om livet.

John Pelkonen kommer från Borgå. På dagarna arbetar John på Mc Donalds i Borgå som gårdskarl. John tycker om musik, att se på filmer, att surfa på internet och att cykla.

Jonas Bergholm bor i Sibbo och arbetar på Arbetscentralen i Borgå. Jonas är datanom och har ett stort intresse för datorer. Jonas är med i Steg för Stegs styrelse. Han representerar föreningen i många olika grupper som påverkar samhället.

Ulrica Sund bor i Mariehamn. Ulrika arbetar på Handicampen (DUV på Åland) och på Arbetscentralen i Mariehamn. Ulrica tycker bland annat om att sjunga. Hon är med i Steg för Stegs styrelse och representerar föreningen i NSR (Nordiska Samarbetsrådet).

TEXT: CARL LINDGREN
FOTO: ELVIRA EILITTÄ

Vi vet, vi kan!

Projektet "Vi vet, Vi kan!" har äntligen kommit i gång. Målet är att utbilda så kallade informatörer. Idag talar man också om erfarenhetstalare, och ordet erfarenhetsexpert används också ibland.

Sammanlagt 14 personer kommer att gå utbildningen, 7 personer i södra Finland och 7 personer i Österbotten. Utbildningen i Södra Finland startade i februari 2013. Under hösten 2013 vill vi hitta personer som vill bli informatörer i Österbotten.

Vill du bli informatör i Österbotten?

Ta redan nu kontakt med Calle på Steg för Steg!

Calle Lindgren
carl.lindgren@stegforsteg.fi
040 845 3368

Sagt av informatörerna

Ann-Christine Ullner säger:

– När jag blir informatör vill jag informera om utvecklingsstörning och mänskliga rättigheter, folk har så mysiga idéer.

Hanna Grandell vill gärna jobba för människor med lindrig utvecklingsstörning. Hon säger:

– Vi har det svårt då vi förstår mycket men blir bemötta som om vi hade gravare utvecklingsstörning. Vi kan mycket mer än många tror. Vi klarar oss själva, men vågar inte alltid stå på oss. Det är vanligt att man har dåligt självförtroende för att ingen tror på en. Ofta är man ändå ganska positiv och har humor.

Tack!

Alla informatörer skall också få ha en handledare. I södra Finland har vi nu sju blivande informatörer men också sju fantastiska handledare som vi inte skall glömma att tacka.

Idas väg till ett eget hem

Ida Nummelin, 21 år, ska snart flytta till ett eget hem. I förra numret av GP fick vi läsa att hennes blivande hem såg ut som en byggplats. Nu får vi läsa nästa del i följetongen.

Äntligen har det blivit vår! Ida gillar våren och sommaren, ljuset och värmen. Det känns tryggare att röra sig ute i staden när det är ljust.

I april besökte Ida husbygget tillsammans med flyttförberedelsegruppen från FDUV. Det är fortfarande en byggplats, men nu kan alla se att det blir ett HUS. Huset blir troligen färdigt i slutet av sommaren.

Vi kunde inte gå in i huset, men tittade på det utifrån. Alla tre flickor fick se var fönstren till deras rum ligger och var ingången ska bli. Om det inte vore för några träd som står i vägen, skulle Ida från sitt fönster kunna se huset vi bodde i när hon föddes.

Under våren har flyttförberedelsegruppen träffats flera gånger. Ibland har bara flickorna varit med, ibland har föräldrarna fått vara med.

Vi har alla försökt sätta namn på våra känslor i den här processen, flickorna med hjälp av bilder och symboler. Flickorna har funderat på vilka saker som är viktiga i ett eget hem och vilka människor som kan hjälpa till. De har också övat sig i att uttrycka känslor i olika situationer.

Att prata om och fundera kring ett framtida hem går bra så länge det är lite osäker. När Ida ser huset och ställs inför tanken att vi pratar om flytten "på riktigt" blir hon stilla och osäker. Hoppas sommaren för med sig många ljusa och positiva känslor.

LEENA NUMMELIN

Lär känna Militärlivet

Plats: Nylands Brigad, Dragsvik, Syndalen
Tid: 19–22 september 2013

Hör upp! Är du intresserad av militärlivet? Då skall du inte missa denna chans att delta i militärläget i september i år.

Vi kommer bland annat att bekanta oss med Nylands Brigad i Dragsvik, kvittera ut armékläder, resa upp och övernatta i armétält i Syndalen, marschera, åka militärtransportfordon på land och på hav och avsluta med flagghalning.

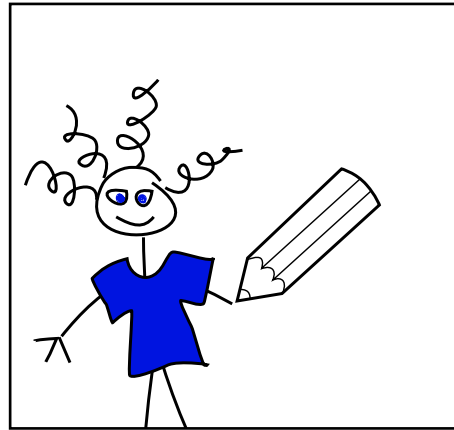
På militärläget finns det plats för 15 deltagare och det är öppet för både män och kvinnor. Deltagarna behöver kunna röra sig rätt bra i skogsterräng.

Deltagaravgiften är 80 €. I avgiften ingår mat, inkvartering, armékläder att använda under läget och försäkring. Resekostnaderna står deltagarna själva för men man kan resa till och från läget med FDUV:s hjälpledare. Resan görs med allmänna kommunikationsmedel.

Du ansöker till läget genom att fylla i en anmälningsblankett. Du hittar blanketten på FDUV:s webbplats www.fduv.fi/kalender

Sista anmälningsdag är 9.8.2013

MERA INFORMATION
JON.JAKOBSSON
jon.jakobsson@fduv.fi
040 865 3888

Teckna en serie

Vill du teckna en serie och berätta om någonting som hänt dig? Börja med att rita fyra lika stora lådor på ett papper som har storleken A3.

Fundera på vad du vill berätta om. Tänk på hur du kan dela upp din berättelse i fyra bilder. Ge mycket utrymme åt det som är viktigt i din berättelse.

Rita samma figur i serien likadant så att man känner igen figuren. Om du har flera figurer så är det bra att ge dem olika detaljer. En flicka kan ha långt hår eller kjol och en pojke kan ha breda axlar och byxor.

Du kan använda text om du vill, men helst så litet som möjligt. Tänk också på att texten ska berätta någonting annat än bilden.

Kom ihåg att rita pratbubblan först efteråt. Rubriken kan du skriva ovanför serien när den är klar. Kom ihåg att skriva ditt namn under serien.

Skicka din serie till Gula Pressen
per e-post: gulapressen@fduv.fi

per post: Gula Pressen
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 HELSINGFORS

Finlandssvenska kontaktannonser

Skriv en kontaktannons!

Vill du träffa en flicka eller en pojke i din egen ålder?
Vill du hitta någon som gillar samma saker som du?

Vi behöver alla någon att skratta och ha roligt med.
Någon som man kan prata om allt med.

Skriv till GP per e-post eller post.
Berätta vem du är och var du bor.
Berätta också en hurdan människa du vill träffa.

Du kan skriva något i den här stilen:

Sökes: Dansant kille
Är du en pojke på 20–25 år
och bor i Åbo eller nära Åbo?
Gillar du att bowla och att dansa?
Jag är en tjej på 23 år
och bor i Åbo.
Jag vill gärna träffa dig!
Kontakta: Dansant tjej

Skriv ditt namn och din adress eller e-postadress.
Ditt namn eller din adress publiceras inte i GP.

Svara på en kontaktannons

Om du vill svara på en kontaktannons
kan du skriva till GP per e-post eller per post
och berätta vem du vill kontakta.
Berätta om dig själv och vad du gillar att göra.

Vi förmedlar vidare dina kontaktuppgifter
till den du vill kontakta så att hon
eller han kan bestämma om hon vill träffa dig.

Skriv till Gula Pressen

per e-post: gulapressen@fduv.fi

per post: Gula Pressen
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 HELSINGFORS

♥ KÄRLEKS SERIE ♥

Jenny Lundström

DUV i Vasanejden

Musikul:

En misommarnattsdröm som blivit sann!

I Musikuls version av Shakespeares klassiska pjäs En midsommarnattsdröm är det kursdeltagarna i Arbiskursen DramaDUVorna som har huvudrollerna. Likaså dansarna och bandet LaBandet har förberett sig för sina uppträdanden genom att delta i kurser som ordnats av Korsholms vuxeninstitut och Vasa Arbis.

Pjäsen handlar om olycklig och omöjlig kärlek, om föräldrar som vill bestämma vem man ska gifta sig med samt andra intriger och förvecklingar. Det är bäddat för kaos och det blir det också!

Musikul är ett samarbetsprojekt mellan DUV i Vasanejden, Korsholms vuxeninstitut och Vasa Arbis. Totalt gavs under våren 2013 fem föreställningar. Omkring 1500 personer såg pjäsen. Publiken fängslades, roades och rördes av aktörernas entusiasm och iver. Och trots det intensiva övningsprogrammet efter julen tycker deltagarna att Musikul har varit så roligt att det var mödan värt!

Nu endast ett telefonnummer

DUV i Vasanejden har nytt nummer: 040 543 4556.

Vår nya hemsida hittar du på www.vasanejden.duv.fi

Styrelsen för 2013

DUV i Vasanejden har för år 2013 omvalt Lars-Erik Björklund till ordförande.

Ordinarie medlemmar:

Lars-Erik Backman

Monica Johnson

Mika Niskanen

Birgitta Spåra

Maria Wallén

Jannika Backholm

Marina Håkans

Josefine Rex

Suppleanter:

Annika Långgård

Fred Hartman

Majvor Neuman

Brita Othman

Thomas Backman

Sol-Britt Hytönen

Sofia Kullberg

Ulrika Häggman

Älvkungen Oberon spelas av Ulf-Mikael Vestergård och Puck av Sebastian Selenius, på golvet ligger Lysander (Toni Sparv).

Kärleksparet Hermia och Lysander spelas av Maria Wallén och Toni Sparv.

Älvdrottningen Titania spelas av Carita Björklund.

Helena, som spelas av Marina Othman, är en av de olyckligt kära i kärlekskomedin "En midsommarnattsdröm".

DUV i Karlebynejden

Friluftsdag med scouterna

Vårt glada fritidsklubbsgång från DUV i Karlebynejden hade friluftsdag med Nedervetil Scoutkår Vägvisarna under scoutveckan med kårchefen Linda Slotte som bas. Vi grillade både korv och pinnbröd (= brödeg runtomkring en grillas) och drack termoskaffe med nygräddade bullar. Det var lite svårt att komma till lavun men tack vare våra hädiga hjälpare, fritidsledarna, scouterna samt taxichauffören Okki, som hjälpte till så kom vi ut i naturen t.o.m med rullstol!

Från vänster: Tobias Riska, Carl-Eric Sundqvist, Matts Häggblom, Greger Haga, Marjut Koskela, Sebastian Byskata, Jens Haga, Kari Hedman, Stina Helminen, John Byskata (i rullstol), Yvonne Dahl, Johannes Brännkärr scout, Jan Granlund, fritidsledarna Elin Slotte och Robert Finell, och Steve Forsberg.

DUV i Mellersta Nyland

Nyhet: Dagverksamhet för seniorer

Från och med januari 2013 ordnar DUV Vingen dagverksamhet för seniorer i Helsingfors. Verksamheten som ordnas en gång per vecka varierar och kan innefatta bland annat handarbete, bildkonst, annan hobbyverksamhet, senorgymnastik, högläsning och utflykter.

Projektet finansieras av RAY och kommer att pågå i tre år. Under projektets lopp kommer föreningen att utreda behovet av ytterligare dagverksamhet för äldre personer med utvecklingsstörning, eftersom flera personer med utvecklingsstörning idag lever ett längre liv än tidigare, precis som den övriga befolkningen.

DUV Vingen jobbar tillsammans med olika organisationer för att samla kunskap och goda metoder så att vi lär oss hur seniorverksamheten borde se ut, vem som borde fungera som serviceproducent och hur stor målgruppen är i framtiden.

Ta kontakt, ifall du vill veta mera! Vi vill gärna diskutera med seniorer och deras anhöriga, samt personer som jobbar med målgruppen.

PROJEKTKOORDINATOR
MAIJA LAINE
maija.laine@vingen.fi
0400 956 792

DUV i Kimitonejden

Nyhet: Rådgivande nämnd

DUV i Kimitonejden höll sitt årsmöte på Café Adele i Kimito söndagen den 14 april. På mötet diskuterades styrelsens sammansättning och man beslöt att vid sidan av styrelsen bilda en nämnd vars medlemmar består av personer med utvecklingsstörning.

Nämndmedlemmarna har inte styrelseansvar men fungerar som sakkunniga och rådgivare. Till nämndmedlemmar valdes Thomas Backas, Kaj Katajisto och Toni Lindgren. En medlem från styrelsen fungerar som sekreterare i nämnden och för ärendena vidare till styrelsen.

DUV i Kimitonejdens årsmöte hölls på Café Adele.

DUV i Västnyland

Trixstar och HipHopDuv stal showen

Tack vare succén förra året ordnade DUV i Västra Nyland återigen en bejublade DUV-show söndagen den 21 april. På showen uppträdde föreningens eget band Trixstar med många nya musikstycken och HipHopDuv med ett fantastiskt dansnummer.

Showen i Ekenäs gästades av sångaren Hanna Grändell, som inledde showen. Andra gästartister var William Enberg på dragspel och Oskar Suksi på trummor. Den engagerade publiken rycktes snabbt med av alla olika musikstilar och takter.

Söndagen den 28 april ordnades en motsvarande show i Karis på Tryckeriteatern. Förutom Trixstar och HipHopDuv gästades showen i Karis av Minna Kettunen, Kai Pärnänen och Jennifer Karlsson.

Pulkaåkning hos Guy

En strålande vacker lördag i mitten av mars ordnade ledaren Guy en traditionell dag med pulkaåkning hos honom på landet. Guy hade redan länge på förhand förberett de superfina backarna, som han plogat upp på en åker med passlig sluttning.

Solen sken och vi åkte pulka för brinnkära livet. Guys lilla hund sprang efter pulkorna nerför backen och upp igen. Resten av dagen låg den och sov.

Då alla åkt färdigt och snålblåsten var märkbar, gick vi upp till gården för att äta Guys godaste ärtsoppa. Soppan var gjord på ärter som bondmoran Pirjo sponsorerat. Efter att vi druckit kaffe med bulle var det dags att återvända hem. En skön dag och en mycket trevlig tradition.

18–19.5 DUV på Sydspetsens mäsä

DUV i Västnyland kommer att ha en egen monter på Sydspetsens mäsä och Raseborgsdagen som ordnas 18–19.5 i Karis Ishall. Välkomna att bekanta er med föreningens verksamhet!

26.5 Våravslutning på Mörby gård

Våravslutning blir det söndagen 26.5 kl. 12–14 på Mörby gård i Pojo. Vi grillar korv och bekantar oss med gårdens djur. Mera info om busstider senare.

Dansgruppen HipHopDuv stal showen.

10–11.8 Idrottsdagar i Ekenäs

DUV i Västnyland står i år värd för de finlandssvenska idrottsdagarna som arrangeras i Ekenäs 10–11.8. Planeringen pågår som bäst, anmälningen öppnar i maj. Välkomna med! önskar DUV i Västnyland

Lördag 10.8

Friidrott: 60m, 400m, 4x100m mix, Kula, Bollkastning, Längd, 5-kamp, 40m rullstol, 40m rullstol + medhjälp. Kvällssupé med dans.

Söndag 11.8

Simning eller Bowling (pågår samtidigt)
Simsträckor: 25m, 50m, 100m, stafett 4x25m mix
Tävlingsklasser: Dam/Herr/Junior under 18

Mera information: www.vn.duv.fi

KONTAKTPERSON:
NINA CARLSON
ninacarlson7@gmail.com
040 739 9718 ELLER 040 963 5508

DUV på Åland

Träna inför friidrottstävlingarna

Friidrottstävlingarna ordnas i Ekenäs 10–11 augusti. För att alla som vill skall få testa på olika grenar före tävlingarna ordnar DUV på Åland sex träningstillfällen i vår. Vi övar på att springa, stöta kula, hoppa längd och kasta boll. Fredrik Scott och två andra personer är tränare.

» Vill du komma med? Kom till Wiklöf Holding Arena den 7 maj. Ta med idrottskläder, tränings skor och vattenflaska.

» Har du frågor? Ring Fredrik på 0457 343 1580 eller DUV:s kansli på (018) 527 372.

Var : Wiklöf Holding Arena

När: Tisdagar kl. 15:30–16:30

Datum: 7 maj–11 juni

Vi ses!

Fredrik

Kom med på träningar inför friidrottstävlingarna!

Vi är med på allt

En grupp bowlare med koncentrerade och glada minner träffas varannan lördag i bowlinghallen i Pargas.

Johan Engström, 28 år, tycker mycket om att bowla och det bästa är förstås att försöka få strike.

Vi sitter på en bänk och pratar och så fort det blir Johans tur avbryter vi samtalet och Johan studsar upp för att rulla iväg sitt klot.

Bredvid sitter kompisen **Tero Määttä**, 20 år, som håller med om att det just är strike som är det bästa.

–Det är svårt, men jag har blivit bättre, förklarar Tero.

Bowling kan man syssla med även om man inte är stark eller annars inte orkar få fart på klotet. Det finns ett hjälpmedel, en sorts klotränna eller en rutchkana för klotet. Klotet placeras högst upp på ställningen och sen

DUV i Västra Åboland

kan spelaren bara ge klotet en duktig puff och iväg på banan rutschar klotet. Det här hjälpmedlet gör att även till exempel rullstolsbundna kan bowla.

Under de ett och ett halvt åren bowlingen har stått på DUVs program har många deltagare utvecklats och blivit riktiga hejare på att pricka käglorna med klotet.

Johan Engström deltar i all den aktivitet DUV ordnar.

–Vi ordnar simning i St Karins simhall, läsklubb, filmkvällar, biobesök, och sähly. Vi åker på veckoslutsläger, ordnar vår- och julfester och har sommarprogram, berättar verksamhetsledare **Anna Öhman**.

–Vi vill ordna sådan verksamhet som våra medlemmar önskar sig.

Tero har genast flera förslag: av och an med Silja Line till Sverige, besök till Borgbacken och Särkänniemi.

–Fritidsverksamheten fyller en social funktion, man träffas kring sin hobby och umgås. Det är tidsfördriv och man har något att se fram emot och en av de viktigaste – var och en får känslan av att lyckas.

Alla medlemmar är välkomna med i DUV-verksamheten och nya medlemmar tas emot med öppna armar.

Kontaktuppgifter och program: aboland.duv.fi

TEXT OCH FOTO: MARIA OLIN/PARGAS KUNGÖRELSE

Nya broschyrer 2013

Nu uppdaterad guide om tjänster Socialskyddsguiden 2013

Socialskyddsguiden innehåller information om tjänster och stödinsatser för personer med utvecklingsstörning och deras anhöriga. Guiden kan användas som hjälp vid ansökningen av tjänster. I guiden behandlas även lagstiftning och centrala begrepp. I guiden finns anvisningar om hur man ansöker om tjänster och stödinsatser och om hur man överklagar. Guiden är utgiven av Kehitysvammaisten Tukiliitto, uppdaterad av jurist Tanja Salisma och översatt av Åsa Öhrman.

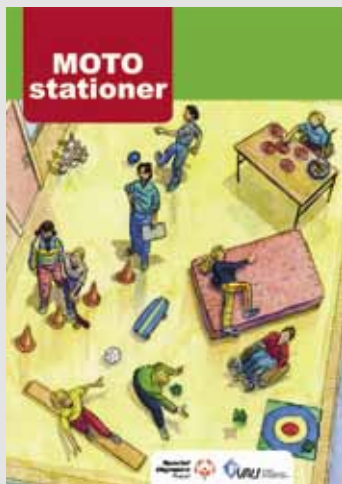
Du kan läsa eller ladda ner guiden på FDUV:s webbplats: www.fduv.fi/socialskyddsguide.

Ny lättläst broschyr Medborgarnas Europeiska union

Medborgarnas Europeiska union är en ny lättläst broschyr om EU som har getts ut av Europaparlamentets informationskontor i Finland. Broschyren har bearbetats till lättläst av LL-Center vid FDUV.

Du kan läsa broschyren på webbplatsen papunet.fi/svenska eller beställa den gratis från Europaparlamentets informationskontor, e-post: ephelsinki@europarl.europa.eu.

Ny handbok för fritidsledare Motostationer

VAUs nya handbok med motostationer är ett ypperligt verktyg för motionärer med olika funktionsförmåga och sporrar till träning med låg tröskel. Motostationerna har sitt ursprung i rörelsen Special Olympics. Instruktionerna är enkla, meningsfulla och lätta att följa. Instruktorerna behöver inte alltid ha kunskap och kännedom om specialmotion.

Innehåller även kort för stationerna.

Handboken är utgiven av VAU.

Pris: DUV-medlemmar 10 euro, övriga 25 euro.

Beställningar: monica.avellan@fduv.fi